

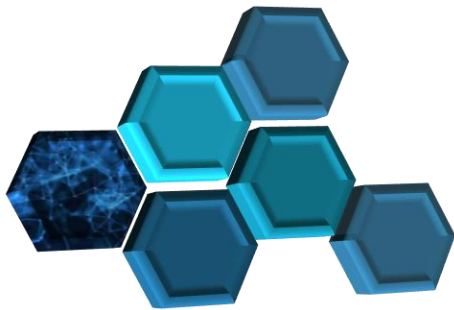
СТРАТЕГИЯ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ НА
ФИНАНСОВИТЕ ИНОВАЦИИ
/FINTESCH/ В НЕБАНКОВИЯ
ФИНАНСОВ СЕКТОР 2021-2024 г.

Устойчивост и визия
в перспектива

СЪДЪРЖАНИЕ

ВЪВЕДЕНИЕ	3
ПРЕГЛЕД НА ВЪНШНАТА СРЕДА	4
Стратегия, цели и приоритети за цифровизиране на финансовите услуги	6
Единният цифров пазар	6
ЕВРОПЕЙСКИ ОРГАН ЗА ЦЕННИ КНИЖА И ПАЗАРИ (ЕОЦКП).....	3
ЕВРОПЕЙСКИ ОРГАН ЗА ЗАСТРАХОВАНЕ И ПРОФЕСИОНАЛНО ПЕНСИОННО ОСИГУРЯВАНЕ (ЕОЗППО) .	4
Цифрови иновационни центрове.....	4
Преглед на обхвата, значението и перспективите за пазара на дигитални активи	5
Регламент относно оперативната устойчивост на цифровите технологии във финансовия сектор /DORA/ - Акценти	5
Регламент относно пазарите на криптоактиви и за изменение на Директива (ЕС) 2019/1937 /MiCA/ - Акценти.....	6
Развитие на киберсигурността	7
Изкуствен интелект (ИИ) в действие	8
Дигитални финанси - рискове	9
Споделяне на данни и сродни права.....	9
ПРЕГЛЕД НА ВЪТРЕШНАТА СРЕДА	11
Стратегически цели	12
Определяне/изследване на потенциалната нужда от регистрационен и/или лицензионен режим на дружествата предлагащи финансови иновации.....	12
СПАЗВАНЕ НА ЕВРОПЕЙСКОТО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО В СФЕРАТА НА ФИНАСОВИТЕ ИНОВАЦИИ	14
Регламентиране на услугите за колективно финансиране	14
ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ, НАБЛЮДЕНИЕ И ОТЧИТАНЕ НА СТРАТЕГИЯТА	16

ВЪВЕДЕНИЕ

На фона на развиващите се дигитални технологии, във всички аспекти на човешката дейност, видимо се откроява присъствието им в сферата на финансовите услуги. Бъдещето на финансовите услуги е цифрово и достъпът на потребителите и предприемачите до тези услуги е все по-често електронен. Иновативни пазарни участници внедряват нови технологии, а съществуващите бизнес модели се променят. Цифровите финансови услуги помагат на хората и бизнеса да се справят и с изключителната ситуация, предизвикана от пандемията от COVID-19. Цифровите технологии ще бъдат от ключово значение за рестартирането и модернизиранието на всички сектори на европейската икономика. Едновременно с това, потребителите на финансови услуги трябва да бъдат защитени от рисковете, свързани с увеличената зависимост от дигитални иновации.

Подпомагането на внедряването на цифровите технологии, по-широкото използване на цифровите финансови услуги в ЕС, което ще донесе значителна полза както за потребителите, така и за бизнеса, отчитайки риска, свързан с тези услуги, е стратегическа цел в рамките на единния пазар на финансови услуги.

В унисон с европейските стратегически цели, Комисията за финансов надзор (КФН) ще насочи своите усилия към постигането на поставените общоевропейски цели, като взима предвид развитието и на местния пазар на финансови услуги, както и нагласата на потребителите.

За да осигури изпълнението на целите, поставени от Европейската комисия (ЕК) пред държавите членки, КФН предвижда в стратегията за наблюдение на финансовите иновации активно консултиране на процесите по предоставяне електронен достъп до финансовите услуги за потребителите и бизнеса, намаляване на оперативните разходи и увеличаване на конкурентноспособността на небанковия финансов сектор чрез намаляване на бариерите за влизане на пазара и балансиране на установената нужда от сигурност и защита на данните, както и възможността за споделяне и прозрачност на данните.

Стратегията на КФН за наблюдението на финансовите иновации посочва основните подходи за действие – мониторинг на развитието на FinTech, оценка на възможните рискове за пазара и за потребителите, и потенциални действия и мерки с оглед минимизирането им за извличане на максимални ползи от растящия интерес към финансовите иновативни продукти и/или технологии в услуга на потребителя при спазване на регулаторните изисквания.

Предизвикателство пред КФН е изграждането на регулаторни правила, политики и насоки, които да уреждат режима на предоставяне на иновативни продукти и услуги, наблюдение на прилагани технологични решения в небанковия финансов сектор, предприемане на мерки за намаляване на рисковете, свързани с тяхното прилагане.

ПРЕГЛЕД НА ВЪНШНАТА СРЕДА

Предизвикателство пред регулаторите ще бъде надзорът върху криптоактивите, чието разпространение се развива с бързи темпове. Надзорът изисква ефективно трансгранично сътрудничество, координация и обмен на информация между съответните органи.

Както е обърнато внимание от Съвета за финансова стабилност, в неговия доклад за 2019 г. до министрите на финансите на G-20 и управителите на централните банки, на международно ниво се провеждат много допълнителни инициативи относно регулаторни и надзорни подходи към криптоактивите. Работата в Базелския комитет за банков надзор, Комитет по плащанията и пазарните инфраструктури, Международната организация на комисиите за ценни книжа (МОКЦК), Работната група за финансови действия, Организацията за икономическо сътрудничество и развитие и Борда за финансова стабилност, обхващат важни аспекти на рисковете от търговия с криптоактиви. Тя се фокусира по-специално върху защитата на инвеститорите, целостта на пазара, борбата с изпирането на пари, банковите експозиции и мониторинга на финансовата стабилност. Международният валутен фонд (МВФ) също има принос в регулаторните усилия в областта на иновациите, като е изготвил и предоставил списък с принципи, които трябва да подчертаят развитието на регулаторните рамки.

С европейската инициативата за създаване и прилагане на нова стратегия за цифровизиране на финансовите услуги се потвърждава голямото значение на цифровизацията във финансовия сектор, което изпъкна особено ясно по време на кризата, причинена от COVID-19. Европейската програма включва четири приоритета и обхваща по същество почти всички важни области на дейност в цифровата трансформация на финансовия сектор.

Един добре функциониращ единен пазар на цифрови финансови услуги ще спомогне за подобряване на достъпа до финансови услуги за потребителите и инвеститорите на дребно.

Намаляването на разпокъсаността му е от съществено значение, за да се даде възможност за неговото развитие.

Европейския икономически и социален комитет препоръчва да се гарантира правната оперативна съвместимост на цифровата самоличност. Затова правилата за идентификация е желателно да бъдат хармонизирани.

Стратегията на ЕС за цифровизирането на финансовите услуги обръща внимание на безопасността на гражданите. Препоръката към държавите членки е да въведат, успоредно с прилагането на стратегията, правни и организационни мерки за противодействие на явлението кражба на самоличност. С развитието на цифровите услуги и продукти този проблем се среща все по-често и ако не се предприемат действия, може да се превърне във фактор, който възпрепятства изпълнението на стратегията.

При разглеждането на предизвикателствата и рисковете, свързани с цифровата трансформация, от решаващо значение за създаването на цифровия единен пазар на финансови услуги са регулирането на доставчиците на технологии, защитата на потребителите, предоставянето на достъп до финансови услуги, оперативната устойчивост и сигурността на мрежите и информационните системи.

Стратегическото виждане на КФН е необходимостта да бъдат съобразени рисковете, свързани с иновациите, без да се възпира развитието на иновациите. Наличието на гъвкав подход е от ключово значение при все по-бързото темпо на развитие на дигиталния свят.

КФН, в ролята си на регулатор, трябва да обърне внимание на посредниците на финансови услуги, тъй като тяхното поведение може да има пряко отражение върху защитата на инвеститорите и потребителите, съответно върху стабилността на финансовата система.

СТРАТЕГИЯ, ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ ЗА ЦИФРОВИЗИРАНЕ НА ФИНАНСОВИТЕ УСЛУГИ

КФН обръща сериозно внимание на приетата на 24.09.2020 г. от ЕК стратегия за цифровизиране на финансовите услуги. Целта на документа е да разшири използването на цифровите финансови услуги с оглед нуждите на потребителите. Одобреният от ЕК пакет за цифровите финансови услуги включва няколко направления, като стратегия за цифровизиране на финансовите услуги, стратегия за плащанията на дребно, законодателни предложения за регулаторна рамка на ЕС относно криптоактивите и свързаната с тях технология на разпределения регистър (TPP)¹, както и предложения за регулаторна рамка на ЕС относно оперативна устойчивост на цифровите технологии. В особено динамичния контекст на цифровите иновации, ускорени от кризата с COVID-19, стратегията има за цел да възприеме използването на цифровите финансови услуги от потребителите.

Стратегията определя действията на ЕС по четири приоритета за насърчаване на внедряването на цифровите технологии до 2024 г.

Първият приоритет е свързан с преодоляване на раздробеността на единния цифров пазар за финансови услуги, което ще даде възможност на европейските потребители да получат достъп до трансгранични услуги и ще помогне на дружествата да разширят пазара на предлаганите от тях цифрови услуги.

Вторият приоритет е да се гарантира, че нормативната уредба на ЕС улеснява цифровите иновации в интерес на потребителите и пазарната ефективност. Иновации, които се основават на TPP или изкуствен интелект (ИИ), или използват такива, имат потенциала да подобрят финансовите услуги за потребителите и предприятията.

ЕДИННИЯТ ЦИФРОВ ПАЗАР

Целта на стратегията за цифровизиране на финансовите услуги е да се използват възможностите, които предлага единния цифров пазар, за да могат потребителите и

Нормативната уредба на финансовите услуги следва да гарантира, че те се използват по отговорен начин.

Третият приоритет е създаването на европейско пространство за финансови данни с цел насърчаване на основаните на данни иновации, изграждане на европейска стратегия за данните, включително разширен достъп до данни и споделянето им в сектора на финансовите услуги. ЕС е създал задължение за публикуването на обстойна финансова и нефинансова информация за дейността и продуктите на дружествата. Разширеното споделяне на данни и отварянето към всички сектори и в рамките на самите сектори в съответствие с правилата за защита на данните и конкуренцията, ще дадат възможност на сектора на финансовите услуги да се възползва в пълна степен от основаващите се на данни иновации. Това ще насърчи създаването на иновативни продукти за потребителите и предприятията и ще подкрепи по-общите цели на политиката, като създаването на единен пазар на данни.

Четвъртият приоритет е посрещане на новите предизвикателства и рисковете, свързани с внедряването на цифровите технологии. Финансовите услуги мигрират към цифрови среди с разпокъсани екосистеми, състоящи се от взаимосвързани доставчици на цифрови услуги, които частично попадат извън финансовата регулация и надзор. Следователно цифровите финансови услуги могат да поставят повече предизвикателства пред съществуващата нормативна и надзорна уредба с оглед запазването на финансовата стабилност, защитата на потребителите, целостта на пазара, лоялната конкуренция и сигурността.

предприемачите да се възползват от предимствата на цифровите финансови услуги. Един добре функциониращ единен пазар на цифрови финансови услуги ще помогне за

¹ Понятието е разгледано за първи път в Стратегията за наблюдение на КФН 2018-2020

подобряване на достъпа до финансови услуги на потребителите и непрофесионалните инвеститори в ЕС чрез по-иновативни, разнообразни и достъпни банкови, инвестиционни и застрахователни услуги.

До 2024 г., ЕС следва да въведе стабилна нормативна уредба, предоставяща възможност за използване на решения за оперативно съвместима цифрова самоличност на лицата, което ще осигури бърз и лесен достъп на нови клиенти до финансови услуги.

На европейско ниво вече са разработени насоки за гарантиране на по-голямо сближаване на елементите, свързани с идентифицирането и проверката, необходими за целите на регистрирането, както и на начина и степента, до която доставчиците на финансови услуги могат да разчитат на процесите за комплексна проверка на клиента (КПК), извършвани от трети страни, включително от доставчици на финансови услуги.

Като част от предстоящите законодателни предложения за нова уредба относно борбата с изпирането на пари и финансирането на тероризма, ще има подробни и хармонизирани изисквания за КПК, за да се улесни използването на иновативни технологии и да се позволят безпрепятствените трансгранични операции, без необходимост от прилагане на различни процеси или спазване на допълнителни изисквания във всяка държава членка. Това ще улесни идентифицирането на клиентите и проверката на тяхната представителна власт, гарантирайки

същевременно пълно спазване на риск базирания подход относно борбата с изпирането на пари и финансирането на тероризъм.

Дружества в областта на финансовите технологии често могат да предоставят услуги само в рамките на своята държава или свеждат достъпа до своите цифрови платформи за клиенти, които се намират в ограничителен списък на юрисдикции от ЕС.

Регламентът за колективното финансиране ще въведе общи правила и възможност за упражняване на дейност в Европейското икономическо пространство (ЕИП) по силата на един лиценз за различни видове услуги за колективно финансиране, включително кредитно посредничество, а настоящите предложения на ЕК за криптоактивите ще определят нови общи норми и възможност за упражняване на дейност в ЕИП по силата на един лиценз за емитентите и доставчиците на криптоактиви.

КФН насърчава поднадзорните лица и лицата, предоставящи иновационни продукти и технологии да продължават да работят активно със създадения иновационен център, с оглед неговото развитие и последващо формиране на регулаторна среда. В тази връзка надзорът върху цифровите финансови услуги изисква засилено сътрудничество между различните регулаторни органи и институции, участие на КФН във форумите, свързани с развитието на финансовите иновациите, както и съществени нови технически умения от експертите, които осъществяват надзора.

ЕВРОПЕЙСКИ ОРГАН ЗА ЦЕННИ КНИЖА И ПАЗАРИ (ЕОЦКП)²

Сътрудничеството в областта на финансовите иновации на ниво ЕС е от ключово значение за премахване на фрагментацията на пазара на цифрови финансови услуги. Разработването на цифрови финансови идентичности³, които са използвани и признати в целия ЕС (идентификатора на юридическото лице - LEIкод), ще има положителен принос в тази посока.

Съсредоточаването е, както върху рисковете и ползите от цифровизацията на финансовия сектор, така и върху предимствата, които включват повишена скорост, ефективност, удобство и по-голяма икономия от мащаба и автоматизирани инструменти, които помагат на фирмите и органите да откриват случаи на неправомерно поведение. Рисковите области включват сигурността на данните, оперативни

² ЕОЦКП отговаря на консултацията на Европейската комисия относно стратегията за цифрово финансиране на 29 юни 2020 г.

³ Базиран на съществуващия глобален стандарт ISO 17442

инциденти, поверителност на данните, ценообразуване, практики на продажби.

Предизвикателство, както за участниците на финансовите пазари, така и за надзорните органи, е да се изградят необходимите знания и опит, за да се възползват от цифровите технологии. Основните изисквания за

ефективно и лесно използване на данните, са стандартизацията и хармонизацията на данните, сигурността на ИТ системите и правната сигурност по отношение на съответните отговорности и разрешения за използване. За лесно използване на публично достъпните данни, същите трябва да бъдат обект на неограничен достъп.

ЕВРОПЕЙСКИ ОРГАН ЗА ЗАСТРАХОВАНЕ И ПРОФЕСИОНАЛНО ПЕНСИОННО ОСИГУРЯВАНЕ (ЕОЗППО)

ЕОЗППО и нейните членове са фокусирали вниманието си в областта на иновациите предимно в SupTech⁴, за да подготвят компетентните органи за прилагането му. Всички нови инструменти или процеси могат да се използват от надзорните органи, за да помогнат в работата им, а не да я осъществяват вместо тях.

В областта на надзора, най-ясни са инструментите за анализ на специфични аспекти на рамката на Директива 2009/138/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 25 ноември 2009 година относно започването и упражняването на застрахователна и

презастрахователна дейност, като инвестиции, технически резерви, изисквания за капитал за платежоспособност.⁵

КФН участва в подобряване на сътрудничеството и обмяна на информация, както и на съществуващите процеси посредством участието на експерти в работните групи на ЕОЦКП и ЕОЗППО.

Голяма част от работата на ЕОЦКП се подпомага от постоянни комисии, работни групи и целеви групи, които събират експерти от националните компетентни органи (НКО).

ЦИФРОВИ ИНОВАЦИОННИ ЦЕНТРОВЕ⁶

Във връзка с програмата „Цифрова Европа“ на ЕС, ЕК разработи проект за развитие на Европейски център за цифрови иновации. Той представлява едно цяло или координирана група от субекти, които притежават допълнителен опит и са с нестопанска цел, в подкрепа на цифровата трансформация на компании/организации от публичния сектор в голям мащаб. Тази разработка включва достъп до услуги, като тестване на технологии, финансови съвети и пазарна информация. Работи се в сътрудничество с партньори, чийто опит се крие в развитието на бизнеса/иновациите или обучението в публичния сектор, както и с партньори, които могат да помогнат за изграждане на мрежи и

участие в регионалната иновационна екосистема.

Стратегическата цел на ниво ЕС е разширяване използването на цифровите финансови услуги за потребителите и предприятията, както и ползите от тях.

По-широкото използване на цифровите финансови услуги би разгърнало иновациите и би създавало възможности за разработване на по-добри финансови продукти за потребителите, включително за хора, които понастоящем нямат достъп до финансови услуги. То отваря нови канали за насочване на финансиране към предприятията в ЕС, по-

⁴ (Supervisory Technologies) Разработване и внедряване на високотехнологични решения за нуждите на финансовото регулиране и надзор.

⁵ „Платежоспособност II“ е директива в правото на Европейския съюз, която кодифицира и хармонизира разпоредбите на ЕС за застраховането. Преди всичко това се

отнася до размера на капитала, който застрахователните компании в ЕС трябва да притежават, за да намалят риска от несъстоятелност.

⁶ Цифрова Европа. Проекти на насоки за подготовка на работната програма (и) 2021-2022

специално към малките и средни предприятия (МСП).

Следвайки европейските тенденции, КФН ще насърчава цифровите финансови услуги и ще подкрепя стратегията за икономическо възстановяване на Европа и по-общата икономическа трансформация. Целта е спомагане създаването на нови канали за финансиране в подкрепа на Европейския

зелен пакт и Новата промишлена стратегия за Европа.

Предвид, че цифровите финансови услуги нямат граници, те имат потенциал да засилят интеграцията на финансовите пазари в банковия съюз и в съюза на капиталовите пазари (СКП), което ще доведе до укрепване на Европейския икономически и паричен съюз.

ПРЕГЛЕД НА ОБХВАТА, ЗНАЧЕНИЕТО И ПЕРСПЕКТИВИТЕ ЗА ПАЗАРА НА ДИГИТАЛНИ АКТИВИ

Развитието на дигитални активи е свързано с бързото технологично развитие на Fintech в традиционните области на финансовите услуги.

В началото на 2021 г. съществуват над 4000 вида криптоактиви, което представлява сериозно увеличение от създадените дигитални монети през 2013 г. Всъщност се смята, че топ 20 на криптоактивите представляват близо 90 процента от общия пазар.⁷

Криптоактивите, особено тези като Bitcoin и Ethereum, са претърпели значителна колебливост на цените през последната година.

Появата на криптовалута и блокчейн технологии е част от по-широка вълна от технологии, които улесняват взаимодействието между партньори (P2P), индивидуализация на продуктите и гъвкавост на производствените методи. Например: стабилните монети (stable coin) (криптовалута, при които цената е предназначена да бъде обвързана с криптовалута, фиатни пари или за борсово търгувани стоки, като благородни

метали или индустриални метали), които имат стабилна цена и обикновено са с фиксирана стойност, биха могли да представляват полезен инструмент за по-евтини трансгранични парични преводи и плащания.

Ръстът на платформи за търговия с криптоактиви, въвеждането на нови финансови продукти и нарастващият интерес от страна на инвеститорите повдигат въпроси относно бъдещото значение и последиците от криптоактивите за финансовия сектор, тъй като дифузията и приемането на тази нова организация на обмен е потенциално трансформационна по природа.

Новият пакет на ЕК за цифрови финанси е разработен след обширни обществени консултации и обхват, включвайки стратегия за цифрово финансиране и търговия на дребно, както и законодателни предложения относно криптоактивите (MiCA) и цифровата устойчивост. КФН участва активно чрез работните си групи във връзка със законодателните предложения по дигиталния пакет.

РЕГЛАМЕНТ ОТНОСНО ОПЕРАТИВНАТА УСТОЙЧИВОСТ НА ЦИФРОВИТЕ ТЕХНОЛОГИИ ВЪВ ФИНАНСОВИЯ СЕКТОР /DORA/ - АКЦЕНТИ

Публикуваното предложение на ЕК за регламент относно оперативната устойчивост на цифровите технологии във финансовия

сектор (DORA), което се основава на съществуващите изисквания за управление на риска в областта на информационните и

⁷Данните са от <https://www.statista.com/statistics/863917/number-crypto-coins-tokens/>

комуникационните технологии (ИКТ), вече разработени от други институции на ЕС, и свързва няколко скорошни инициативи на ЕС в един регламент, има за цел да създаде много по-ясна основа за регулаторите и надзорни органи на ЕС, за да могат те да разширят фокуса си.

Най-важните аспекти на предложението DORA и практическите последици включват привеждането на „доставчици на услуги от трети страни“, включително доставчици на облачни услуги, в регулаторния периметър. Те ще бъдат контролирани от един от европейските надзорни органи (ЕНО), който ще има правомощието да изисква информация, да извършва инспекции на

място, да издава препоръки и искания, и да налага глоби при определени обстоятелства. Това ще се прави с оглед хармонизиране правилата в целия ЕС и установяване на общоевропейски стандарти за цифрово изпитване на оперативна устойчивост.

Очаква се, първо DORA да бъде договорен от институциите на ЕС, като след това ще бъде разработено допълнително вторично законодателство.

КФН приветства въвеждането на рамка за надзор, тъй като това ще даде по-голяма правна сигурност относно допустимото ниво на защита на активи в облачното пространство.

РЕГЛАМЕНТ ОТНОСНО ПАЗАРИТЕ НА КРИПТОАКТИВИ И ЗА ИЗМЕНЕНИЕ НА ДИРЕКТИВА (ЕС) 2019/1937 /MICA/ - АКЦЕНТИ

Предложението на ЕК за регулиране на пазарите на криптоактиви (MiCA) е регулаторна рамка, разработена през 2018 г., за помагане регулирането на криптоактивите, които понастоящем са извън обхвата, и техните доставчици на услуги в ЕС, и да осигури единен лицензионен режим във всички държави членки до 2024 г. MiCA има за цел „да хармонизира европейската рамка за издаване и търговия с различни видове криптоактиви, като част от европейската стратегия за цифрово финансиране“.

КФН взима под внимание опасностите, които нерегулираните виртуални активи представляват за инвеститорите и пазарите, включително рискове за пране на пари и финансиране на тероризма.

Европейската комисия предвижда до 2024 г. да бъде създадена всеобхватна рамка, позволяваща въвеждането на TPR и криптоактиви във финансовия сектор. Регулаторната рамка следва да отрази и рисковете, свързани с тези технологии.

Предложението MiCA въвежда няколко определения, свързани с криптоактивите. Тези определения ще доведат до хармонизация на използваните определения в областта на криптоактивите. Изброените по-долу определения не са окончателни до приемането на регламента от Европейския парламент и Съвет.

Криптоактиви /crypto-asset/	Дигитално представяне на стойност или права, които могат да се прехвърлят и съхраняват по електронен път, използвайки технология на разпределения регистър или подобна технология.
Технология на разпределените регистри“ /digital ledger technology/ (DLT)	Вид технология, която поддържа разпределен запис на криптирани данни „Криптоактив“ тип „полезен токен“, който е предназначен да осигури цифров достъп до стока или услуга, налични на DLT, и се приема само от издателя на този токен.

<p>Токен с референтен актив /asset-referenced tokens/</p>	<p>Вид криптоактив, който има за цел да поддържа стабилна стойност, като се позовава на стойността на няколко фиатни валути, които са законно платежно средство, една или няколко стоки, или един, или няколко криптоактиви, или комбинация от такива активи.</p>
<p>Токен за електронни пари /e-money token/</p>	<p>Вид криптоактив, чиято основна цел е да се използва като средство за размяна и който има за цел да поддържа стабилна стойност, като се позовава на стойността на фиатната валута, която е законно платежно средство.</p>
<p>Услуга за криптоактиви</p>	<p>Означава всяка от услугите и дейностите, изброени по-долу, свързани с които и да е криптоактив:⁸</p> <ul style="list-style-type: none"> а) съхраняването и администрирането на криптоактиви от името на трети страни; б) функционирането на платформа за търговия с криптоактиви; в) размяната на криптоактиви за фиатна валута, която е законно платежно средство; г) размяната на криптоактиви за други криптоактиви; д) изпълнение на поръчки за криптоактиви от името на трети страни; е) пласиране на криптоактиви; ж) получаване и предаване на поръчки за криптоактиви от името на трети страни; з) предоставяне на консултации, свързани с криптоактиви
<p>доставчик на услуги за криптоактиви⁹ /CASP/</p>	<p>Дефинира се съгласно MiCA като „всяко лице, чиято професия или бизнес е предоставянето на една или повече услуги за криптоактиви на трети страни на професионална основа“</p>

РАЗВИТИЕ НА КИБЕРСИГУРНОСТТА

Днес финансите се трансформират от мобилни технологии, база данни, TPP, изчислителни

облаци, изкуствен интелект и машинно обучение. Напредъкът и разпространението на

⁸ Разширено тълкуване на понятията е дадено в чл. 3 ал. 10-17 от Регламента на ЕП и Съвета относно пазарите на криптоактиви и за изменение на Директива (ЕС 2019/1937)

⁹ Това определение е по-широко от определението на доставчика на услуги за виртуални активи на FATF (VASP), за да се гарантира, че MiCA се прилага за повечето криптокомпани и за да го защити в бъдеще спрямо пазарни ниши, които все още не съществуват.

цифровите технологии биха могли да увеличат драстично финансовото включване чрез разширяване на достъпа до финансови услуги - особено сред население, което няма достъп до дигитални услуги, сред микро, малки и средни предприятия и селскостопанските райони. Потенциалните ползи от тази трансформация са огромни, но рисковете също трябва да бъдат управлявани.

TPP и блокчейн технологията, особено нейното приложение в криптоактиви, привлякоха извънредно глобално внимание. Въпреки това, от разработването на блокчейн до издаването и използването на криптоактиви, се появиха редица проблеми, които носят регулаторни предизвикателства в областта на прозрачността, киберсигурността и рисковете за финансова стабилност. Като такъв, въпреки че системният риск, който тези технологии представляват, все още може да бъде ограничен, мониторингът все пак е необходим, особено предвид целостта на пазара и опасенията за защита на потребителите.

Предвид, че TPP, платформите разчитат на използването на цифрови услуги и инфраструктури за информационни и комуникационни технологии (ИКТ), те

естествено могат да бъдат обект на кибератаки, измамни кибердейности и технически неизправности. TPP обаче е организирана по различен начин, тъй като разчита на база данни, споделена и синхронизирана в мрежа от участници (възли). По този начин записите на трансакциите са видими за всички и се съхраняват по децентрализиран и дистрибутиран начин от всички участници, а P2P трансакциите могат да се извършват без посредници и се проверяват от така наречените валидатори за нередности. Доколкото тази иновация отваря място за големи потенциални икономически ползи, тя включва и някои киберрискове, които трябва да бъдат идентифицирани. По-специално се обмисля разработването на стратегия за оперативна киберустойчивост на Европа, която да позволи появата на полезна регулаторна рамка.

В тази връзка, КФН води политика за мониторинг на киберпространството, с оглед осигуряване на дейността по изследване на риска от нарушения на киберсигурността от умишлени или неумишлени действия, представляващи съществена заплаха за функционирането на участниците на пазара в небанковия финансов сектор.

ИЗКУСТВЕН ИНТЕЛЕКТ (ИИ) В ДЕЙСТВИЕ¹⁰

ИИ е стратегическа технология, която предлага много предимства за гражданите, компаниите и обществото като цяло при условие, че е ориентирана към човека, че е етична, устойчива и зачита основните права и ценности. Тя предлага съществено повишаване на ефективността и производителността, които могат да засилят конкурентоспособността на европейската индустрия и да подобрят благосъстоянието на гражданите.

КФН се придържа и подкрепя европейския подход за ИИ, който има за цел да насърчи иновационния капацитет на Европа в областта.

Бялата книга за ИИ и придружаващия доклад относно рамката за безопасност и отговорност, е свързана със започването на широка консултация с гражданското общество, индустрията и академичните среди

на държавите членки относно конкретни предложения за европейски подход към ИИ. Те включват както политически средства за стимулиране на инвестициите в научни изследвания и иновации, подобряване на развитието на умения и подкрепа за възприемането на ИИ от МСП, така и предложения за ключови елементи от бъдещата регулаторна рамка.

Предвид голямото въздействие, което ИИ може да окаже върху нашето общество, и необходимостта от изграждане на доверие, жизненоважно е той да се основава на нашите ценности и основни права, като човешкото достойнство и защитата на неприкосновеността на личния живот.

Изпълнявайки стратегията си за ИИ, приета през април 2018 г., на 16 декември 2018 г., ЕК представи координиран план, изготвен

¹⁰ Брюксел, 19.2.2020 г. СОМ (2020) 65 окончателен Бяла книга относно изкуствения интелект - европейски подход към върхови постижения и доверие

съвместно с държавите членки, за насърчаване на развитието и използването на ИИ в Европа.

КФН счита за предизвикателство в близко бъдеще и има за цел да гарантира яснота

ДИГИТАЛНИ ФИНАНСИ - РИСКОВЕ

Киберсигурността трябва да се гарантира със стабилността на ИТ системите и технологиите, когато говорим за криптоактиви. Киберзащитата се използва широко, за да обхване гамата от стратегии, използвани за защита на институциите, правителствата и отделните граждани от свързаните с ИТ рискове и заплахи. Киберсигурността, от друга страна, е свързана със специфичните за цифровите активи технологии, ИТ платформи и информационна и комуникационна технологична сигурност. Киберсигурността включва мерки за разубеждаване на потенциални извършители чрез стабилни

относно надзорните очаквания за начина, по който законодателната уредба на финансовите услуги следва да се прилага във връзка с ИИ.

системи, санкционни механизми и кибердипломация. Появата на киберинциденти наистина ще се увеличи, ако не се осигури постоянно актуална регулаторна рамка за докладването и разрешаването им. Според Европейския парламент (ЕП), финансовият сектор (който струва няколко милиарда евро на икономиката на ЕС всяка година) вече е три пъти по-застрашен от кибератаки, отколкото всеки друг сектор. Следователно, за осигуряване на устойчива дигитална среда, която допринася за развитието на криптоактиви, е налице нужда от законодателни подобрения в тази област.

СПОДЕЛЯНЕ НА ДАННИ И СРОДНИ ПРАВА

Важен белег на криптоактивите е, че блокчейн технологията позволява използването на TPP за генериране и водене на записи, без да е необходим централен регулатор, който да администрира системата. Като такива, TPP платформите позволяват директно събиране и разпространение на данни между участниците. Това повдига някои въпроси относно правата на достъп и поверителност. В допълнение, тъй като криптоактивите се търгуват P2P в световен мащаб, това също повдига въпроса за записването на тези трансакции и за юрисдикцията, която в крайна сметка отговаря за отчитането на борсата и позициите. Ще се изисква международно сътрудничество, за да се гарантира, че страните, в които се намират доставчиците, събират информация за страната на пребиваване на контрагентите в трансакции и за позиции в различни видове криптоактиви (от доставчици на портфейли), като същевременно се спазва законодателството. Следователно, необходим е по-нататъшен напредък в тази област, за да се увеличи доверието в криптоактивите и да се гарантира подходящо ниво на защита и регулиране на данните, което позволява на иноваторите в ЕС да растат и да се развиват, като същевременно

защитава правата на инвеститорите и потребителите.

Освен това, достъпът до данни е от решаващо значение за развитието на цифровите финанси в Европа, тъй като понастоящем повечето финансови услуги разчитат в голяма степен на усъвършенствани цифрови технологии и големи количества данни.

Способността на Fintech да използва данните на клиентите чрез ИИ, повдига въпроса как надзорните органи трябва да подхождат към правата на потребителите, особено в по-широкия контекст на разпоредбите за защита на данните им. Това е свързано с въпроса как надзорните органи трябва да разгледат потенциала за насърчаване на споделянето на данни между различните участници, в предоставянето на финансови услуги.

Нужно е да се осигури равен достъп до данни за предприемачите от Fintech, за да се постигне здравословно ниво на конкуренция и иновации. Регулаторните задължения за финансовия бизнес да споделят данни за нови участници обаче могат също да създадат нови рискове, които трябва да бъдат разгледани. TPP

въвежда нови предизвикателства пред операторите и регулаторите по отношение на използването, споделянето, съхранението и правата на достъп до данни. Появяват се въпроси относно обработката и анализа на отделни данни чрез техники за анализ, като все още не са синхронизирани процедури (съществуващо законодателство) за удостоверяване на потенциални източници на рискове.

По отношение на ефективното прилагане на Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 година, относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Директива 95/46/ЕО (Общ

регламент относно защитата на данните) (GDPR), на практика GDPR е рамката на ЕС за собственост на данните, която определя кой запазва контрола върху данните, тяхното използване и разпространението им. Съхранението на данни също трябва да се има предвид, особено когато се запазват чрез услуги на изчислителни облаци, които често се възлагат на външни изпълнители. Тук рисковете за пореден път са свързани най-вече с киберсигурността и възможността за пробиви, което както беше споменато, изисква да се засили оперативната киберустойчивост. Освен това има нужда от по-конкретни насоки относно прилагането на GDPR към финансовия сектор и по отношение на етичното използване на данни.

| ПРЕГЛЕД НА ВЪТРЕШНАТА СРЕДА

СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ

ОПРЕДЕЛЯНЕ/ИЗСЛЕДВАНЕ НА ПОТЕНЦИАЛНАТА НУЖДА ОТ РЕГИСТРАЦИОНЕН И/ИЛИ ЛИЦЕНЗИОНЕН РЕЖИМ НА ДРУЖЕСТВАТА ПРЕДЛАГАЩИ ФИНАНСОВИ ИНОВАЦИИ.

КФН приема сериозно предизвикателството, което стои пред надзорните органи в резултат на разпространение на финансови продукти и услуги чрез използване на финансови иновации, то налага анализирането и оценката на потенциални рискове за пазара на финансови услуги за потребителите с появата на иновативните бизнес модели и предприемането на възможни мерки за справяне с рисковете в условията на бързо развиваща се FinTech индустрия.

КФН ще се концентрира в четири области на действие във връзка със специфичните задачи за разрешаване, които са залегнали пред регулатора, а именно:

[АНАЛИЗ ОТ НЕОБХОДИМОСТТА ЗА ВЪВЕЖДАНЕ НА ИЗИСКВАНИЯ ЗА ЛИЦЕНЗИОНЕН ИЛИ РЕГИСТРАЦИОНЕН РЕЖИМ НА ЛИЦА, ПРЕДЛАГАЩИ ФИНАНСОВИ ИНОВАТИВНИ ПРОДУКТИ И/ИЛИ УСЛУГИ И ТЕХНОЛОГИИ НА НЕБАНКОВИЯ ФИНАНСОВ СЕКТОР, КАКТО И РАЗРАБОТВАНЕ НА КОНКРЕТНИ ИЗИСКВАНИЯ.](#)

Целта на тази задача е постигане чрез участието в изградения канал на тясно сътрудничество на европейско ниво, чрез участието в работни групи на ЕОЦКП и ЕОЗППО (Task Force FISC и InsurTech) и задълбоченото разбиране на естеството на различните FinTech предприятия. КФН да предприеме стъпки за осигуряване на сигурна и измерима регулаторна среда, в която може да функционират FinTech дружествата, предлагащи финансови продукти и услуги, или предлагащи продукти на поднадзорни на КФН лица. В тази връзка КФН предвижда издаване на стандарт за така нареченият White paper (Бяла книга), който представлява документ, описващ начина на осъществяване на определена финансова иновация, предлагането на пазара, легитимира нейните изпълнители пред обществеността целева група - евентуални инвеститори, както и посочва с законодателните изисквания, с които

се съобразява, ако съществуват такива. Стандартът за бялата книга ще вземе предвид и разработените съдържание и форма на Бялата книга за криптоактива в чл. 5 от Предложение за РЕГЛАМЕНТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА относно пазарите на криптоактиви и за изменение на Директива (ЕС) 2019/1937.

[АНАЛИЗ НА НЕОБХОДИМОСТТА ОТ РЕГУЛАТОРНА РАМКА ВЪВ ВРЪЗКА С АУТСОРСИНГ УСЛУГИ, В Т.Ч. ОБЛАЧНИТЕ УСЛУГИ И ПРЕДПРИЕМАНЕ НА СЪОТВЕТНИ РЕГУЛАТОРНИ МЕРКИ С ОГЛЕД ОСИГУРЯВАНЕ НА СИГУРНОСТ, СТАБИЛНОСТ НА ПАЗАРА НА ФИНАНСОВИ УСЛУГИ И ЗАЩИТА НА ПОТРЕБИТЕЛИТЕ НА ФИНАНСОВИ УСЛУГИ.](#)

Облачното пространство коренно променя използваните до момента начини на съхраняване на бази данни, позволявайки съхраняване и достъп до информация от разстояние, без да е необходимо наличието на значителни хардуерни устройства на място. Това намалява разходите за съхранение на данни и процеси, улеснявайки съхранението и обработването на големи база данни.

Използваните облачни услуги могат да донесат значителни ползи, като не се изключва и наличието на някои рискове. Сигурността и целостта на информационните системи, използващи облачни услуги, зависи от правилното идентифициране и управление на тези рискове и прилагането и поддържането на подходящи мерки за сигурност.

КФН ще съобрази регулаторната и надзорната си дейността с оглед наложените се тенденции за широко използване на облачни услуги, като отчете необходимостта от подходящи надзорни механизми за управление на операционните рискове, породени от липсата на регулаторна рамка за доставчици на услуги от трети държави за небанковите финансови институции. Например в облачните изчисления и услуги за обработка на голям обем данни както и концентрацията на услугата, изпълнявана от определен доставчик от трета

държава. Ще бъде взета под внимание необходимостта от повишаване качеството на процеса по координация в световен мащаб между регулаторните органи и органите, отговарящи за безопасността и сигурността на информационните системи.

Ще бъдат взети предвид и насоките на европейските надзорни органи на финансовите пазари - ЕОЗППО и ЕОЦКП по отношение на изискванията за възлагане на услуги на външни изпълнители - доставчици на облачни услуги. Във връзка с насоките на ЕОЦКП, предстои промяна в нормативната база в следващата година и половина от страна на КФН.

Облачните услуги са комбинация от бизнес и модели за доставка, които позволяват достъп при поискване до споделен „пул“ от ресурси, като приложения за обработка на информация, сървъри, съхранение и мрежова сигурност. Услугите обикновено се предоставят под формата на Софтуер, като услуга (“SaaS”), Платформа като услуга (“PaaS”) и Инфраструктура като услуга (“IaaS”).

Предизвикателство за надзора е използването на следващо поколение трансгранични облачни инфраструктури, както и създаването на европейски пазари за облачни услуги, където потребителите ще имат единен портал за облачни предложения, отговарящи на ключови стандарти и правила на ЕС.

Осигуряването на сигурно и надеждно функциониране на цифровите инфраструктури става все по-важно, тъй като все повече хора използват предоставяните онлайн финансови услуги, а самите служители в сектора на финансовите услуги работят дистанционно.

В тази връзка, съществен момент и друго предизвикателство за надзорите, включително и КФН, е гарантирането на сигурност при предоставянето на дигитални услуги, при използването на облачните услуги.

Сигурното и безопасно използване на облачните услуги е неразривно свързано с подходяща класификация на данните на информационната система. Задължително е да се гарантира, че правилата за информационна сигурност се прилагат при всяко използване на облачни услуги.

В тази връзка и имайки предвид, че облачните услуги се разглеждат, като онези дигитални технологии, които ще допринесат за постигане целите за устойчивост на Зелената сделка в различни области, КФН инициира кратко проучване сред поднадзорните лица.

В рамките на проучването се установи, че облачните услуги са иновацията, която според най-много лица, както в застрахователния, така и в осигурителния, и инвестиционния сектор, е спомогнала за намаляване на разходите им. Като основни предимства на облачните услуги се изтъкват: наличието на по-добра стабилност на системите, по-лесното им възстановяване в случай на авария, както и намалени разходи за администрирането им. Същите са тествани и позволяват по-голяма оперативност, поради възможността за еластично използване на ресурсите.

РАЗВИТИЕ НА ДЕЙСТВАЩИЯ INNOVATION HUB

Създаването на Innovation Hub, като част от инициативата на КФН за изграждане на концепция за стратегия за наблюдение на финансовите иновации в небанковия финансов сектор, ще позволи на дружествата, предоставящи ги, сътрудничество и лесен достъп до комуникация и двустранен обмен на информация с регулатора в небанковия финансов сектор. Innovation Hub на КФН ще позволи съкращаване на времето за отговор във връзка с възникнали от дружество-заявител на иновативни продукти въпроси и казуси относно регулаторния и правен статус и възможността за лесен и бърз достъп до информация чрез намаляване на регулаторната несигурност за бизнеса.

Чрез Innovation Hub бе осигурен канал на взаимодействие между поднадзорните на КФН лица и органите на КФН, както и на по-широк кръг потребители и лица предлагащи иновативни продукти и услуги, до лесен достъп до комуникация и обмен на информация с регулатора на услуги.

Разработената и внедрена от КФН стандартизирана форма за подаване на запитване до регулатора улеснява комуникацията и сътрудничеството. Това дава

възможност за получаване на обратна връзка от дружествата, предлагащи финансови иновации, с оглед гарантиране на правилната насока за регулаторната рамка, минимизираща вероятните рискове, породени от навлизането на финансово иновативни продукти и/или услуги без излишно утежняване на лицензионния и надзорен режим за FinTech предприятията.

И в бъдеще КФН ще продължава да развива активно тази форма на комуникация и взаимодействие с бизнеса и потребителите чрез уеб базираната форма на комуникация, както и провеждане на директни срещи. Възможностите, които предоставя иновационния център за бизнеса ще бъдат популяризирани на финтех форуми, конференции, семинари от участниците от страна на КФН, ще се доразвива специалната секция на интернет страницата на комисията с разяснителни материали за работата на подобни иновационни центрове в други държави членки.

ПРОСЛЕДЯВАНЕ РАЗВИТИЕТО НА SANDBOX РЕЖИМИТЕ И ОЧЕРТАВАНЕ НА ПОСЛЕДВАЩИ

ДЕЙСТВИЯ ВЪВ ВРЪЗКА С ВЪЗМОЖНОТО МУ ИМПЛЕМЕНТИРАНЕ ОТ СТРАНА НА РЕГУЛАТОРА¹¹

Във връзка с наблюдаваното през последната година бурно развитие в предлагането на продукти и услуги онлайн, може да се предвиди все по-широко предлагане на дигитални финансови услуги и на българския пазар. Към настоящия момент регулациите на финансовите пазари са преобладаващо технологично неутрални. В същото време възниква необходимостта надзорните органи да правят оценка на бизнес модели по отношение на сигурността на предоставянето на финансови услуги, както и на рисковете за потребителите. Поради тази причина, в някои държави е създаден режимът Sandbox - работна среда, осигурена от регулатора за тестване под наблюдение на нови финансови продукти и предоставяне на финансови услуги в дигитална среда. Този модел на работа по отношение на финансовите иновации става все по-популярен сред европейските регулаторни органи. В този контекст, КФН счита за целесъобразно да се разработят мерки за сближаване с практиките на европейските надзорни органи на държавите членки в ЕС по отношение на изграждането на следващо ниво на взаимодействие с поднадзорните лица и бизнеса.

СПАЗВАНЕ НА ЕВРОПЕЙСКОТО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО В СФЕРАТА НА ФИНАНСОВИТЕ ИНОВАЦИИ

РЕГЛАМЕНТИРАНЕ НА УСЛУГИТЕ ЗА КОЛЕКТИВНО ФИНАНСИРАНЕ

С цел да бъдат насърчени услугите за трансгранично колективно финансиране и да бъдат улеснени доставчиците на такива услуги при упражняването на правото им свободно да предоставят и получават такива услуги на вътрешния пазар, на 20.10.2020 г., ЕП и Европейският съвет приеха Регламент 2020/1503 относно европейските доставчици на услуги за колективно финансиране на предприятията и за изменение на Регламент (ЕС) 2017/1129 и на Директива (ЕС)

2019/1937, който ще влезе в сила на 20.11.2021 г., и чрез който се преодоляват съществуващите пречки пред правилното функциониране на вътрешния пазар на услуги за колективно финансиране и се осигурява високо равнище на защита на инвеститорите посредством установяването на регулаторна рамка на равнището на Съюза.

Прилагането от КФН на новата регулаторна рамка за колективно финансиране, която се

¹¹ Виж <https://www.fsc.bg/bg/finansovi-inovacii/strategiya-zanablyudenie-na-finansovite-inovatsii-fintech/>

разглежда като установена форма на алтернативно финансиране за стартиращите предприятия и за МСП, които обикновено разчитат на малки инвестиции, ще е една от предстоящите задачи за комисията. Тази

задача ще бъде свързана с надзор на цифрова платформа, създадена с цел свързване или улесняване на свързването на потенциалните инвеститори или заемодатели с търсещи финансиране предприятия.

ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ, НАБЛЮДЕНИЕ И ОТЧИТАНЕ НА СТРАТЕГИЯТА

С настоящата стратегия КФН очерта основните си цели с оглед на цифровизирането на финансовите услуги, широкото използване на облачните услуги, на бързото развитие на криптоактивите и предизвикателството пред надзора за осигуряване на цялост на финансовите пазари и защита на потребителите от произтичащите рискове.

Стратегията за наблюдение на финансовите иновации на КФН за периода 2021 – 2024 г. продължава, но и надгражда традицията от предишната стратегия, като очертава в дългосрочна перспектива насоките, в които КФН би се ангажирала да развива своята надзорна дейност и да търси уеднаквяване на националните регулаторни рамки и практики в сферата на финансовите иновации на ниво Европейския съюз.

Ще се осъществява систематичен преглед на извършените дейности и на напредъка при изпълнението на стратегията. При мониторинга ще се идентифицират възникващи проблеми, факторите, които ги обуславят, и възможните решения на тези проблеми. Това ще позволи достатъчно рано да се набелязват проблемни места и отклоненията от планираното, за да бъде възможно предприемане на коригиращи действия.

КФН насърчава сътрудничеството между потребителите, бизнеса - поднадзорните лица

от небанковия финансов сектор, дружествата, предлагащи продукти и услуги в областта на финансовите иновации, като ще си взаимодейства активно с държавната администрация, законодателните и надзорните органи на европейско и национално равнище за развитието на финансовите иновации и усъвършенстване на законодателната рамка и надзорната дейност.

КФН ще работи активно върху изготвянето на конкретни предложения на европейско равнище във връзка с разработването на приложима нормативна уредба, които целят изграждането на единна методология и политика за наблюдение и насърчаване на финансовите иновации в бъдеще.

КФН ще се придържа към водещите си приоритети за наблюдение и развитие на финансовите иновации, които целят да задоволят нововъзникналите нужди на потребителите от нови финансови инструменти, нови по-съвременни начини за покупка и реализиране на финансови услуги и продукти, и по този начин да генерират стойност за икономиката.

Ще се гарантира пълна публичност чрез публикуване на интернет страницата на КФН в частта за финансовите иновации. Стратегията подлежи на последваща оценка на въздействието, след нейното приключване.

Комисия за финансов надзор

София, 1000

Ул. „Будапеща“ 16

Тел. +359 2 940 4999

e-mail : bg_fsc@fsc.bg

<https://www.fsc.bg/>